

Focus op zeugen- en vleesvarkensbedrijven

Grote bedrijfseconomische verschillen tussen bedrijven

Het zijn net de grote verschillen tussen de bedrijven onderling die vaak het verschil maken tussen winst en verlies. Welke parameters bepalen die aanzienlijke verschillen en hoe kan jij je blijvend onderscheiden van je collega-varkenshouders? Uit de grote kennisvijver aan data verzameld via focus, de bedrijfseconomische boekhouding van Boerenbond, kunnen we een aantal opmerkelijke conclusies trekken. Met concreet cijfermateriaal tonen we aan dat de bedrijfseconomische boekhouding een essentieel instrument is om de juiste bedrijfskeuze te maken.

Pieter-Jan Delbeke en Kurt Janssens, landbouwconsulenten Boerenbond

Saldo en arbeidsinkomen

Saldo en arbeidsinkomen zijn belangrijke economische parameters op het moderne varkensbedrijf. Het saldo is een zeer nuttig instrument om bedrijven of bedrijfstakken onderling te vergelijken. Dat zou ook kunnen met arbeidsinkomen, maar door de aard van de vaste kosten, modernisering of uitbreiding van het bedrijf, kunnen die het arbeidsinkomen grondig beïnvloeden. Toch gaan we aan de hand van het behaalde arbeidsinkomen trachten te doorgronden of de hogere saldi al dan niet bereikt worden op de moderne bedrijven met een hoge investeringslast. Men zegt regelmatig – en mogelijk wat te gemakkelijk – dat die betere technische resultaten vooral in de nieuwere stallen behaald worden. Als dat zou kloppen, dan moeten we zien dat de bedrijven met een hoger saldo

ook een hogere vaste kost hebben. Hoe dit in werkelijkheid zit, volgt later in dit artikel.

In de praktijk zien we enorme verschillen in saldo en arbeidsinkomen tussen de bedrijven onderling. Maar voor we hier verder op ingaan, toch even definiëren wat er verstaan wordt als we over saldo en arbeidsinkomen spreken.

In dit artikel gaan we niet in detail over wat er precies zit in de opbrengsten, de variabele kosten en de vaste kosten. Dit is niet essentieel voor wat we nu willen aantonen. Het saldo is een neutralere parameter om bedrijven of bedrijfstakken onderling te vergelijken, omdat hierin geen vaste kosten verwerkt zitten.

Vier groepen

In tabel 1 en 2 zijn zeugen- en vleesvarkensbedrijven uit de focusboekhouding

voor het boekjaar september 2019 tot augustus 2020 opgedeeld in 4 groepen op basis van hun saldo. Hierin is duidelijk te zien dat er een zeer grote variatie is tussen de verschillende bedrijven. Bij de zeugenbedrijven met biggen tot 7 kg, zien we een totaal verschil in saldo van 366 euro/zeug tussen de beste (Q1) en minst goede (Q4) groep. Bij de vleesvarkens opgezet op 7 kg is dit verschil in saldo 22,60 euro per afgeleverd vleesvarken. We spreken hier toch duidelijk over klinkende bedragen die vermenigvuldigd met enkele duizenden afgeleverde vleesvarkens gaan bepalen of er winst of verlies gemaakt wordt en of er in de toekomst zuurstof zal zijn voor verdere investeringen.

Verschillen in saldo

Het saldo is het verschil tussen opbrengsten en variabele kosten. Om een hoger saldo te realiseren moeten dus ofwel de opbrengsten hoger zijn, ofwel de variabele kosten lager – of een combinatie van beide.

In de tabellen zien we dat de beste bedrijven duidelijk hogere opbrengstcijfers behalen. Bij de zeugen is er een verschil van gemiddeld 323 euro per zeug aan bruto-opbrengst tussen de beste en de minst goede groep. Bij de vleesvarkens heeft de beste groep een extra bruto-opbrengst van 14 euro per afgeleverd vleesvarken. Dit zijn cijfers die klinken. Ze maken al de helft uit van het saldo. Dit stemt tot nadenken. Deze betere bedrijven behalen die hogere bruto-opbrengst dankzij hun betere technische resultaten. In som-

Arbeitsinkomen = opbrengsten – variabele kosten – vaste kosten

SALDO

mige gevallen spelen ook schaalvoordelen en/of betere onderhandelingscapaciteiten.

Verschillen in variabele kosten

De rest van het verschil in saldo is dus te vinden bij de variabele kosten. Bij de zeugenbedrijven zien we in de beste groep dat de volgende variabele kosten per zeug opvallend lager zijn: gezondheidskost (31 euro), voederkost (11 euro), milieukost (13 euro) en energie (19 euro). De vruchtbaarheidskost is wel gemiddeld 13 euro per zeug hoger bij de beste groep. Het productiegetal van die beste groep bedraagt 32,43 biggen per zeug, wat 6,89 biggen per zeug hoger is dan die van de minst goede groep. Dus we zien bij de beste groep lagere variabele kosten en toch een hogere productie aan biggen. Op deze manier gaat het rendement van die beste groep zeer snel omhoog. Bij de vleesvarkens zien we bij de beste groep vooral een verschil in lagere voederkost (11,3 euro per afgeleverd vleesvarken), dankzij een 170 gram lagere bruto voederconversie en een voederprijs die 5 euro/ton lager ligt dan bij de minst goede groep. De beste groep behaalt een bruto voederconversie van 2,46 (vanaf 7 kg). Ook de lagere gezondheidskost (1,1 euro minder per afgeleverd vleesvarken) weegt door in het saldo. De milieukost is bij de betere groep 0,7 euro per afgeleverd vleesvarken hoger.

Hoe zit het met de nieuwere stallen?

In het begin van het artikel stond de bedenking dat er – mogelijk wat te gemakkelijk – gezegd wordt dat die betere technische resultaten vooral in de nieuwere stallen behaald worden. Dat zou betekenen dat deze bedrijven wel een veel hoger saldo behalen, maar dat ze niet veel beter zouden scoren dan de mindere groepen wanneer we de vaste kosten ervan aftrekken. Het is tijd om te bekijken of dit waar is.

Bij de zeugenbedrijven is de vaste kost bij de beste groep slechts 7 euro per zeug hoger dan bij de minst goede groep. Dit is een verwaarloosbaar verschil ten opzichte van het verschil in saldo van 366 euro per zeug. De beste groep heeft een arbeidsinkomen van 640 euro per zeug en bij de minst goede groep is dit 279 euro per zeug. Dat is dus een verschil van 361 euro per zeug.

Bij de vleesvarkens liggen de vaste kosten bij de beste groep 2,4 euro per afgeleverd vleesvarken hoger. Met een saldo dat 22,60 euro per afgeleverd vleesvarken hoger ligt, is de hogere vaste kost te verwaarlozen. Het arbeidsinkomen bedraagt bij de beste groep 28,9 euro per afgeleverd vleesvarken. Dit is 20,20 euro hoger dan bij Q4.

Als we deze laatste cijfers praktisch toepassen op een gesloten varkensbedrijf van 300 zeugen, dan krijgen we gigantische verschillen in arbeidsinkomen. Een verschil in arbeidsinkomen van 361 euro per zeug geeft op 300 zeugen een verschil van 108.300 euro. Met een productiegetal van 32,43 biggen per zeug zullen er ongeveer 9150 vleesvarkens afgeleverd worden. Met een verschil in arbeidsinkomen van 20,20 euro per afgeleverd vleesvarken geeft dit 184.830 euro. Het totale verschil in arbeidsinkomen tussen Q1 en Q4 bedraagt op dit gehele bedrijf 293.130 euro.

Besluit

De boekhoudcijfers van het boekjaar september 2019-augustus 2020 bevestigen opnieuw de grote verschillen tussen de bedrijven onderling. Die maken – zeker in moeilijke marktomstandigheden – het verschil tussen winst en verlies. Het is duidelijk welke groep nog toekomstmogelijkheden heeft in de varkenshouderij. Een eigen bedrijfs-economische boekhouding is daarom essentieel. Ben je geïnteresseerd? Neem dan zeker een kijkje op www.boerenbond.be/focus en vraag een gratis demo aan. ■

Zeugen • biggen vanaf 7 kg (saldo)

	Q4	Q3	Q2	Q1
Productiegetal	25,54	27,63	29,53	32,43
Per zeug (in euro), bruto-opbrengst bij gelijke prijzen*				
Bruto-opbrengst	997	1085	1210	1335
Variabele kosten	597	552	572	569
• Voederkost	355	343	369	366
• Gezondheidskost	92	79	49	61
• Vruchtbaarheidskost	20	27	40	33
• Milieukost	33	31	30	20
• Energiekost	56	39	51	37
• Onderhoudskosten	20	17	10	23
• Leverings- en administratiekosten	2	2	3	2
• Overige variabele kosten	19	13	21	27
Saldo	400	533	638	766
Vaste kosten	120	105	154	127
Arbeidsinkomen	279	429	484	640

Vleesvarkens • opzetgewicht 7 kg (saldo)

	Q4	Q3	Q2	Q1
Groei per dag (in gram)	548	592	642	623
Voederconversie	2,63	2,57	2,47	2,46
Per verkoopbaar varken (in euro), bruto-opbrengst bij gelijke prijzen*				
Bruto-opbrengst	114,4	116,1	115,7	126,2
Variabele kosten	97,1	86,3	81,0	86,3
• Voederkost	84,8	76,4	71,4	73,5
• Gezondheid	4,8	2,7	1,5	3,7
• Administratie	0,2	0,2	0,2	0,2
• Milieu	3,7	3,8	3,4	4,4
• Energie	2,2	1,8	2,2	1,9
• Onderhoud	0,8	0,7	1,1	1,3
• Andere variabele kosten	0,5	0,7	1,1	1,3
Saldo	17,3	29,7	34,7	39,9
Vaste kosten	8,6	9,5	10,5	11,0
Arbeidsinkomen	8,7	20,3	24,2	28,9

Q4 = 0-25% / Q3 = 25-50% / Q2 = 50-75% / Q1 = 75-100%

* Inclusief boekhoudkundige correctie op de inventariswaarde door groot prijsverschil tussen begin en einde boekjaar

De beste bedrijven behalen duidelijk hogere opbrengstcijfers.